

WOON-, WERK- EN LEEFWIJK OP VOORMALIGE KAZERNETERREINEN

Ede kijkt vooruit en ziet kansen

De heer Cees van der Knaap, burgemeester van Ede

EPILOOG

Bij de voorlaatste eeuwwisseling wist nog niemand dat Ede een garnizoensplaats zou worden. Bij de laatste eeuwwisseling had niemand gedacht dat de opheffing van het garnizoen Ede binnen een aantal jaren zou plaatsvinden. Na het opschorten van de dienstplicht was het duidelijk dat de krijgsmacht met kleiner en meer gespecialiseerde eenheden met een expeditionair karakter moest werken. Hoe dan ook; de wapenrok verdwijnt na ruim honderd jaar uit het straatbeeld van Ede. Naast de vele duizenden dienstplichtige militairen in alle rangen die hier zijn opgeleid, hebben vooral de beroepsmilitairen een eeuw lang hun eigen stempel gedrukt op de Edese samenleving. Samen met de burgers maakten zij Koninginnedag, Heideweek en Sint-Nicolaasvieringen tot een groot feest. Velen waren actief in besturen van sportverenigingen en kerken, tot wethoudersfunctie aan toe.

Tot zover een citaat uit het boek 'Panorama van 100 jaar garnizoen Ede' uit 2006.

Nu, vier jaar later, is de tijd rijp voor reflectie door Cees van der Knaap, zoon van een beroepsmilitair, geboren in Bennekom, getogen in Ede, voormalige beroepsmilitair bij de Verbindingsdienst, voormalig staatssecretaris van Defensie en de huidige burgemeester van de gemeente Ede.

SNELLE BRUINE VOS

Van der Knaap, zelf van lichte 70-1, heeft een periode van meer dan vijf jaar actief gediend als technisch specialist verbindingsmateriaal en ook nu nog 'springt de snelle bruine vos over de luie hond'. Van der Knaap heeft gediend bij 121 Rayonverbindingscompagnie en 114 Tape Relay Centrum. Eenheden die toentertijd onder bezielende leiding stonden van kapitein Rinus Tange. Van der Knaap: "Uw Wapenoudste, brigadegeneraal Theo Ent, is ook mijn Wapenoudste".

"Telkens als ik nu rondloop op de kazernerreinen dan dwalen mijn gedachten af naar de periode dat ik in Ede gelegen was. Mijn slaapvertrek kan ik nog zo aanwijzen. Het zijn goede herinneringen. Die koester ik en die moeten we allemaal koesteren. Want de militair is verdwenen uit het Edese straatbeeld. De herinnering blijft."

DOELMATIGHEID

Van der Knaap: "Het besluit over de sluiting van de kazernes in Ede heb ik als staatssecretaris dertig jaar later genomen. Wie had dat toen kunnen bevroeden? Lgen Marcel Urlings (toenmalige BLS) constateerde dat het niet meer doelmatig was om de kazernes in Ede te laten bestaan. Henk Kamp (destijds minister van Defensie) en ik stelden vast dat het besluit van sluiting los van de bezuinigingen kon staan, en toen is die knoop meteen doorgehakt."

ONGELUKKIG BEELD

Van der Knaap blijkt nu minder gelukkig met het beeld dat is ontstaan als zou Defensie volledig uit Ede vertrekken, want dat is namelijk niet het geval. Met het Infanterie Schietkamp bij legerplaats Harskamp, met de oefenterreinen op de Edese en Ginkelse Heide en met het vliegveld Deelen blijft er nog ca. 6000 ha defensiegrond binnen de gemeentegrens van Ede.

Van der Knaap: "En ook op andere terreinen blijft onze betrokkenheid bestaan. Kijk naar de jaarlijkse militaire Taptoe en een dag later de traditionele Airborne landingen op de Edese Heide. Al die activiteiten hebben uiteindelijk een relatie met Ede als voormalige Garnizoensplaats."

RUIMTELIJKE KANSEN VOOR EDE

Dat op termijn de voormalige defensie terreinen in herontwikkeling zullen worden genomen staat vast. Woon-, kantoor- en zorgfuncties op de voormalige Maurits-, Van Essen-, Arthur Kool- en Bergansiuskazerne komen hierbij nadrukkelijk in beeld. De contacten met de Rijksbouwmeester zijn gelegd en de ruimtelijke inpassing van de 35 rijksmonumenten in een nieuwe wijk is een unieke uitdaging. Op korte termijn zal de 130.000 m2 kantoorruimte op de kazernes worden teruggebracht tot ca 65.000 m2. "De Simon Stevinkazerne zal als eerste de sloophamer zien. Dat gebied zal echter niet op korte termijn toegevoegd worden aan de openbare ruimte; de hekken blijven staan," aldus Van der Knaap.

EEN FRAAI ENSEMBLE

Toch blijft er wel wat te wensen over en Van der Knaap toont zich verheugd met het feit dat Defensie bereid is gevonden een replica van het gedenkteken 'de Leeuw' beschikbaar te stellen. "Hiermee kan het fraaie en-

semble - het plein met 'de Leeuw' en de omliggende gebouwen - op de Elias Beekmankazerne behouden blijven voor Ede en kan dit gebied na een passende herontwikkeling weer deel uit gaan maken van de openbare ruimte, zodat alle Edenaren van die schoonheid kunnen genieten", aldus Van der Knaap.

De overdracht van de defensie terreinen aan de gemeente, op 16 december 2010, markeerde niet alleen een afsluiting, maar is ook de aanzet voor een nieuw begin. Van der Knaap: 'Toekomst en verleden ontmoeten elkaar hier. En we willen graag dat verleden zichtbaar laten blijven. Door onder meer behoud van gebouwen en met de replica van de leeuw. Tegelijkertijd hebben we veel ambities om van de terreinen een hoogwaardige woonwijk te maken, waar mensen graag willen wonen."

EDE VAARWEL

Voor sommige beroepsmilitairen zal het niet gemakkelijk zijn om Ede vaarwel te zeggen. Maar dat is nu eenmaal verbonden aan het beroep van de militair. "Ik kan daar over meepraten", zegt Van der Knaap. "Als kind verhuisde ik vier keer. Vader had als beroepsmilitair diverse standplaatsen en in die tijd verhuisde het hele gezin." Ondanks het afscheid kan Ede met een goed vaststellen dat zij op een positieve wijze heeft bijgedragen aan het in stand houden van een krijgsmacht om onze vrijheid en democratie en die van anderen te verdedigen en te handhaven.

Van der Knaap: "De Verbindingsdienst is straks weg uit Ede; uit het oog, maar niet uit het hart. Ik blijf een jongen van de Verbindingsdienst. Ik wens de Verbindingsdienst het allerbeste in Amersfoort."